

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 6C/54/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116218666
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Harvancová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2017:1116218666.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred sudkyňou JUDr. Marianou Harvancovou v spore žalobcu: D. R.P., F.. XX.XX.XXXX, T. U. XX, XXX XX Ž., zastúpený JUDr. Lubomírom Müllerem, euroadvokátom, Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o zaplatenie 30.000,- EUR, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Súd n e p r i z n á v a žalovanému nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 06.09.2016 domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,-EUR a náhrady trov konania. Žalobu zdôvodnil tým, že rozsudkom Vojenského obvodného súdu v Bratislave zo dňa 10.03.1976 sp.zn. To 34/76 v spojení s uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 07.04.1976 sp.zn. To/52/76 bol žalobca uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 trestného zákona a bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní dva a pol roka nepodmienečne. Trest žalobca vykonal v plnom rozsahu od 22.01.1976 do 22.07.1978. Uznesením Vojenského obvodného súdu Bratislava zo dňa 27.08.1992 sp.zn. 4Rtv 99/91 bol uvedený rozsudok zrušený vo výroku o trest, ale nie vo výroku o vine. Následne rozsudkom z rovnakého dňa bol žalobca odsúdený pri nezmenenom výroku o vine k trestu odňatia slobody na dobu jedného roka s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Oznámením žalovaného zo dňa 07.04.1994 bol žalobca čiastočne odškodnený čiastkou 80.832,-Sk. Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 01.12.2014 č.j. 2Nt/19/2014-15 v znení opravného uznesenia zo dňa 20.01.2016 bol žalobca rehabilitovaný v plnom rozsahu. Dňa 09.12.2015 požiadal žalobca žalovaného o dodatočné odškodnenie. Žalovaný žalobcovi čiastočne vyhovel a priznal mu čiastku vo výške 6,70-EUR, ako paušálnu náhradu nákladov trestného konania, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuznal.

2. Žalovaný podaním doručeným súdu dňa 17.10.2016 žiadal žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietnuť. V podaní uviedol, že žalobca si nárok neuplatnil v stanovenej prekluzívnej lehote, keďže žalobcovi vznikol nárok na odškodnenie podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. už rozsudkom zo dňa 27.08.1992 sp.zn. 4RTV 99/91, právoplatným dňa 15.09.1992. Žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy bola doručená súdu dňa 06.09.2016, t.z. po uplynutí dvojročnej prekluzívnej lehoty, ktorá začala plynúť dňom 16.09.1992. K uplatňovanému nároku uviedol, že zákon č. 119/1990 Zb. neumožňuje priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danej veci nemožno aplikovať Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd, nakoľko v čase výkonu trestu odňatia slobody žalobcom, nebola Slovenská republika viazaná Dohovorom. Rovnako žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno preukazujúce vznik konkrétnej nemateriálnej ujmy a príčinnú súvislosť medzi vykonaným trestom odňatia slobody a nemateriálnou ujmu ako aj jej výšku.

3. Žalobca podaním doručeným súdu dňa 04.11.2016 uviedol, že prekluzívna lehota neuplynula, nakoľko je potrebné vychádzať z uznesenia zo dňa 01.12.2014, ktorým bol žalovaný plne rehabilitovaný. K uplatňovanému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uviedol, že ust. § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. len demonštratívne uvádza výpočet položiek a navyše ust. § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. odkazuje na zákon č. 58/1969 Zb. I keď zákon č. 119/1990 Zb. ani zákon č. 58/1969 Zb. nemajetkovú ujmu neupravuje, je ju možné priznať. Poukázal na čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Ohľadne preukázania závažnosti ujmy a závažnosti následkov žalobca uviedol, že v priebehu 70 rokov bol 4 krát nevinne väznený. Dlhodobým zbavením osobnej slobody vznikla poškodenému silná morálna a citová ujma.

4. Podaním doručeným súdu dňa 09.12.2016 žalovaný uviedol, že ani ustanovenia Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nezakladajú priamo nárok na náhradu nemateriálnej ujmy, ale odkazujú na príslušnú vnútroštátnu úpravu. Samotné uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 01.12.2014 sp.zn- 2Nt/19/2014, ktorým bolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené, je dostatočnou morálnou satisfakciou pre žalobcu, pričom žalobca v konaní nepreukázal závažnosť ujmy a jej následkov.

5. Podaním doručeným súdu dňa 30.12.2016 žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 14Co/463/2015-168, v podobnej veci, ktorým súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 17C/157/2014-63 zo dňa 02.02.2015.

6. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Z.z. o súdnych rehabilitáciách (ďalej len zákon), Nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,

b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,

c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,

d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,

e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

Podľa § 23 ods. 4 zákona, pre spôsob a rozsah náhrady za stratu na zárobku a náhrady škody na zdraví platia ustanovenia Občianskeho zákonníka;

a) priemerným zárobkom pred/ poškodením sa rozumie priemerný zárobok v čase pred začatím trestného stíhania, b) náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody nesmie presiahnuť sumu 995,90 eura za 1 rok.

Podľa § 24 ods. 1 zákona, Pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 24 ods. 2 zákona, Nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie. Podľa § 583 Občianskeho zákonníka, k zániku práva preto, že nebolo uplatnené v určenom čase, dochádza len v prípadoch uvedených v zákone. Na zánik súd prihliadne, aj keď to dlžník nenamietne.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie vyjadreniami strán, listinnými dokladmi nachádzajúcimi sa v spise a zistil nasledovný skutkový stav.

Vojenský obvodný súd v Bratislava rozsudkom zo dňa 10.03.1976 sp.zn. To 34/76 v spojení s uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 07.04.1976 sp.zn. To/52/76 uznal žalobcu vinným z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 trestného zákona a odsúdil ho k trestu odňatia slobody v trvaní dva a pol roka nepodmienečne. Trest žalobca vykonal v plnom rozsahu od 22.01.1976 do 22.07.1978.

Vojenský obvodový súd Bratislava uznesením zo dňa 27.08.1992 sp.zn. 4Rtv 99/91 zrušil rozsudok Vojenského obvodného súdu v Bratislave zo dňa 10.03.1976 sp.zn. To 34/76 vo výroku o trest, nie vo výroku o vine.

Následne rozsudkom z rovnakého dňa bol žalobca odsúdený pri nezmenenom výroku o vine k trestu odňatia slobody na dobu jedného roka s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka.

Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 01.12.2014 č.j. 2Nt/19/2014-15 v znení opravného uznesenia zo dňa 20.01.2016 žalobcu rehabilitoval v plnom rozsahu.

Dňa 09.12.2015 požiadal žalobca žalovaného o dodatočné odškodnenie, a to v rozsahu paušálnej náhrady podľa § 23 ods. 1 zákona vrátane valorizácie a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- EUR.

Žalovaný listom zo dňa 28.06.2016 priznal žalobcovi nárok na dodatočné odškodnenie podľa § 23 ods.1 zákona, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuznal. Dňa 06.09.2016 žalobca doručil žalobu na súd.

Medzi stranami neboli sporné skutkové okolnosti, ale skutočnosť či žalobca má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

Nakoľko žalovaný v konaní namietal, že nárok žalobcu je prekludovaný, súd prednostne riešil, či žalobca nárok uplatnil v stanovenej lehote s poukazom na ust. § 24 ods. 2 zákona, t.z. v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo.

Vojenský obvodový súd Bratislava uznesením zo dňa 27.08.1992 zo dňa sp.zn. 4Rtv 99/91 zrušil rozsudok Vojenského obvodného súdu v Bratislave zo dňa 10.03.1976 sp.zn. To 34/76 vo výroku o trest, nie vo výroku o vine a rozsudkom z rovnakého dňa bol žalobca odsúdený pri nezmenenom výroku o vine k trestu odňatia slobody na dobu jedného roka s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Nakoľko uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.09.1992 a jedná sa o rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest, žalobca mal nárok uplatniť na súde v lehote do 15.09.1995. Keďže žalobca žalobu doručil súdu dňa 06.09.2016, neuplatnil si svoj nárok v určenej lehote uvedenej v ust. § 24 ods. 2 druhá veta Zákona, preto došlo k zániku jeho práva.

I v prípade, ak by súd mal za to, že žalobca svoj nárok uplatnil včas, žalobu by ako nedôvodnú zamietol. 8. Súd má za to, že odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe ustanovenia § 23 zákona o súdnej rehabilitácii nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Účelom zákona č. 119/1990 Z.z. bolo rehabilitovať tam uvedené osoby a primerane ich odškodniť. Účelom tohto zákona bolo najmä zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V uvedenom kontexte je potrebné vychádzať z toho, že hoci primerané hmotné odškodnenie má nezanedbateľnú materiálnu stránku, ide skôr o symbolické odškodnenie, ktoré nadväzuje na základné zadostučinenie morálne. Žalobcom uplatnené odškodnenie nemajetkovej ujmy tento zákon nijako neupravuje. Vzhľadom na to, že tento zákon je voči ďalším zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Z.z., Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pre týmito všeobecnými úpravami a preto možno dovodiť, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone upravil výslovne. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemateriálnu ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3, ods. 4 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom. Aj podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa možno domáhať práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Aj keď § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR resp. predtým v Ústave ČSFR. Pokiaľ by zákonodarca v danom prípade mienil nárok na nemateriálnu ujmu zaradiť do ustanovenia § 23 zákona č. 119/1990 Zb. je nepochybné, že by tak urobil pri jeho prijatí, prípadne neskôr, pokiaľ však tak neurobil sám v rámci svojej vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, nemôže jeho vôľu nahrádzať orgán súdnej moci pri

aplikácii práva v súdnom konaní (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.11.2011, sp. zn. 8Co/85/2011).

Ohľadne argumentácie žalobcu, že zásady z rozsudku ESLP zo dňa 29.5.1997 vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku sú aplikovateľné vo všetkých krajinách, ktoré rešpektujú autoritu ESLP a že práve tento rozsudok je podkladom pre priznanie náhrady nemateriálnej ujmy aj v jeho prípade, lebo bol nezákonne väznený z rovnakých dôvodov ako páni Tsirlis a Kouloumpas, súd uvádza, že v predmetnom rozhodnutí ESLP vzhliadol porušenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru (každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie) v tom, že Grécko neposkytlo sťažovateľom žiadnu kompenzáciu za obmedzenie osobnej slobody, ktoré bolo realizované v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru; Grécko je pritom na rozdiel od SR členom Rady Európy od r. 1949 a jeho národné právo priznalo v roku 1975 Svedkom Jehovovým štatút "známeho náboženstva" a na základe neskoršieho zákona oslobodilo duchovných uznaných náboženstiev od vojenskej služby. Z tohto dôvodu bolo uväznenie dvoch duchovných tohto náboženstva protizákonné podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru. ESLP v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že sťažovatelia Tsirlis a Kouloumpas strávili 13, resp. 12 mesiacov v nezákonnej detencii a vyslovil, že práve táto skutočnosť, spočívajúca v ich zbavení osobnej slobody, musela spôsobiť škodu ako povahy hmotnej, tak nehmotnej (porov. ods. 80 rozhodnutia). Grécka vnútroštátna právna úprava pritom obsahovala čl. 540 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý výslovne stanovil povinnosť odškodnenia i za nemateriálnu ujmu (porov. odst. 48 rozhodnutia). Na prvý pohľad je tak zrejma odlišnosť kauzy Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku od prejednávanej veci; predmetný rozsudok ESLP nemôže byť podkladom pre priznanie náhrady nemateriálnej ujmy najmä z dôvodu, že je v tomto prípade vylúčená aplikácia čl. 5 ods. 5 Dohovoru. SR ako jeden z nástupníckych štátov ČSFR je viazaná Dohovorom a jeho Protokolmi od 18.3.1992 a teda je zodpovedná za skutky vzťahujúce sa na obdobie od 18.3.1992.

Žalobca bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci rozsudkom Vojenského obvodného súdu v Bratislava zo dňa 10.03.1976 sp.zn. To 34/76 a vo výkone trestu odňatia slobody bol do 22.07.1978, teda pred ratifikáciou Dohovoru.

Aj keď všeobecný súd v civilnom sporovom konaní pri viazanosti inými rozhodnutiami v zmysle 193 C.s.p. nie je viazaný rozhodnutiami iných súdov v konaniach nesúvisiacich s predmetnou vecou (zaväzujú len v konkrétnej veci), a už vonkoncom nie je viazaný rozhodnutiami všeobecných súdov resp. rozhodnutím ústavného súdu iného štátu (aj keď sa jedná o ČR), súd v tejto súvislosti poukazuje na závery Ústavného súdu ČR, že prax českých súdov, ktoré v obdobných prípadoch, ako je žalobcov priznávali aj odškodnenie nemajetkovej ujmy, nie je správna, pokiaľ v prípade nedostatku vo vnútroštátnej úprave hľadali dôvod pre jej priznanie v Dohovore. Ústavný súd ČR v Stanovisku pléna zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14, vyslovil, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre ČR (rovnako aj pre SR) záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. Vychádzal z toho, že základné právo na osobnú slobodu v zmysle čl. 5 Dohovoru zakladá každému jednotlivcovi v prvom rade voči štátu nárok zdržať sa všetkých zásahov do takto chránenej právnej pozície; pokiaľ k takémuto protiprávnemu zásahu dôjde, vzniká mu nárok odstrániť jeho následky a nastoliť taký právny stav, aby bol v súlade s daným základným právom. Až v prípade, ak odstránenie závadného stavu nie je predstaviteľné alebo možné, ako tretí v poradí pripadá do úvahy nárok na odškodnenie. Tento (sekundárny) nárok je možné priamo odvodzovať od predmetného základného práva, pričom jeho obsahom je náhrada všetkej materiálnej a imateriálnej ujmy, ktorá bola dotknutej osobe predmetným zásahom spôsobená. Tohto subjektívneho hmotného práva, výslovne zakotveného v čl. 5 ods. 5 Dohovoru sa možno dovolať na ESLP samostatne, jeho hlavný význam potom spočíva v tom, že v tých štátoch, kde nie je Dohovor "priamo použiteľný", tieto zaväzuje, aby prijali takú vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá s daným právom bude korešpondovať. Pokiaľ ale ide o otázku časovej pôsobnosti Dohovoru, ustálená judikatúra ESLP vychádza z toho, že je potrebné rozlišovať medzi trvajúcou situáciou a jednorazovým aktom, ktorého následky eventuálne sa prejavujú aj v súčasnosti. ESLP ďalej rozlišuje samotný zásah na strane jednej a neúspech následne podaných prostriedkov nápravy takéhoto zásahu na strane druhej s tým, že porušenie práv zaručených Dohovorom je potrebné odvodzovať nie od odmietnutia štátu napraviť daný zásah, ale zo zásahu samotného. Z pohľadu časovej pôsobnosti je tak rozhodujúci okamih, či časový úsek, v ktorom k zásahu došlo, v opačnom prípade by došlo k porušeniu všeobecnej zásady zákazu retroaktivity v zmysle Viedenského dohovoru o zmluvnom práve. Neexistuje pritom všeobecná povinnosť štátu napraviť krivdy alebo ujmy, ktoré spôsobil pred ratifikáciou Dohovoru [rozsudok Veľkého senátu zo dňa 8.3.2006 vo veci Blečić proti Chorvátsku, sťažnosť č. 59532/00; k protiprávnemu konaniu štátu v dobe značne vzdialenej (nútené práce talianskych vojnových zajatcov,

k deportácii došlo pred 3.9.1953, kedy Dohovor vstúpil pre Nemecko do platnosti), rozhodnutie zo dňa 4.9.2007 vo veci Associazione Nazionale Reduci dalla Prigionia dall' Internamento e dalla Guerra di Liberazione a 275 ďalších proti Nemecku, sťažnosť č. 45563/04.

Ústavný súd ČR vo výroku I. Stanoviska rozhodol, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre ČR (rovnako aj pre SR) záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. Vo výroku II. vyslovil, že tento právny názor sa neuplatní v prípade, kedy žaloba na zaplatenie zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola podaná ešte pred prijatím tohto stanoviska. Súd na margo uvedeného konštatuje, že Ústavný súd ČR druhým výrokom riešil situáciu, ako majú súdy postupovať v prípadoch, keď bolo sťažovateľom na základe právoplatne priznaných rozhodnutí všeobecných súdov priznané finančné zadosťučinenie, ktoré bolo v mnohých prípadoch aj príslušnými orgánmi vyplatené, ale na základe podaného dovolania bolo Najvyšším súdom ČR (po vydaní predmetného Stanoviska pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014) takto skôr priznané finančné zadosťučinenie odobrané; dialo sa tak za situácie, kedy Ústavný súd ČR po dobu niekoľkých rokov oprávnenosť náhrady nemajetkovej ujmy uznával a tieto nároky v dôsledku jeho judikatúry akceptovali i všeobecné súdy (viď nálezy zo dňa 23.5.2012 sp. zn. I. ÚS 3438/11 (N 111/65 SbNU 497), zo dňa 4.3.2013 sp. zn. IV. ÚS 3439/11 (N 37/68 SbNU 379), zo dňa 30.4.2013 sp. zn. IV. ÚS 662/12 dostupné na <http://nalus.usoud.cz>). Niektorí žalobcovia preto zrejme až na základe znalosti tejto judikatúry svoje nároky uplatnili, lebo očakávali, že im bude vyhovené. A preto tam, kde už súdne rozhodnutia, aj keď založené na nesprávnom výklade vnútroštátneho práva či medzinárodnej zmluvy založili legitímne očakávania poškodených, že sa práve im učinené krivdy štát rozhodol odškodniť, podľa výroku II. Stanoviska pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14, nemôžu súdy tieto legitímne očakávania sklamať vo vzťahu k poškodeným, ktorí svoje nároky uplatnili skôr, než ústavný súd uznal chybnosť svojho doterajšieho výkladu. Išlo o to, aby neskôr uznaná výkladová chyba Ústavného súdu ČR v prospech obetí komunistického režimu bola zaplatená z prostriedkov štátneho rozpočtu, než aby mali tieto obeť pocit, že s nimi aj štátne orgány demokratického režimu hrajú nedôstojnú hru na sklamanú nádej (bod 29 cit. nálezu). Ústavný súd ČR sa preto snažil predísť tomu, aby jeho následný judikatórny odklon, ktorý spočíval iba v konštatovaní nemožnosti postupu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru v prípade uplatnených nárokov na nemateriálnu ujmu za zásah do osobnej slobody, ku ktorému došlo pred záväznosťou Dohovoru pre ČR, viedol v prípade čisto retrospektívneho riešenia nutne iba k zamietaniu týchto uplatnených nárokov, o ktorých zatiaľ ešte nebolo rozhodnuté. Súdu nie je známa dostupná judikatúra Najvyššieho súdu SR, resp. Ústavného súdu SR, ktorá by podobným spôsobom riešila vlastný judikatórny odklon v odškodňovaní žiadateľov o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných veciach, ktorá by mohla zakladať legitímne očakávania žalobcu, že sa jemu spáchaná krivda bude naprávať a odškodňovať rovnako alebo aspoň analogicky, ako to urobil Ústavný súd ČR vo svojom výroku II. Stanoviska pléna zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14; z týchto dôvodov je vylúčené, aby v prípade zamietajúceho rozsudku súdu prvej inštancie dochádzalo k nerešpektovaniu princípu právnej istoty, ktorý musí byť prítomný v rozhodnutiach súdov v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS SR 92/2009). Stanoviska pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14, z čl. 5 ods. 5 Dohovoru, ale ani z čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a nemožno ani hovoriť o diskriminácii žalobcu voči poškodeným, o odškodňovaní ktorých rozhodujú české justičné orgány.

Rovnako ust. Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nezakladajú nárok na náhradu nemateriálnej ujmy, ale odkazujú na príslušnú vnútroštátnu úpravu.

Ohľadne žalobcom uvádzaných rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 9Co/344/2014-120 zo dňa 09.06.2016 vo veci C. P. a sp.zn. 14Co/463/201-168 zo dňa 25.10.2016 vo veci W. E. súd uvádza, že sa nestotožňuje s právnou argumentáciou tak prvostupňového ako aj odvolacieho súdu v daných veciach.

S poukazom na právnú argumentáciu žalobcu a ním uvádzané rozhodnutia Ústavného súdu ČR a rozhodnutia všeobecných súdov SR v iných právnych veciach súd uvádza, že viazanosť všeobecného súdu inými rozhodnutiami je vymedzená v § 193 CSP. Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Všeobecne záväzné sú aj rozhodnutia Ústavného súdu SR vydané v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 6 Ústavy SR. Okrem takto vymenovaných prameňov práva je sudca pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný aj právnym názorom

Ústavného súdu SR obsiahnutým v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu a právnym názorom odvolacieho a dovolacieho súdu v danej právnej veci .

Na základe uvedeného má súd za to, že pre osoby, ktoré podľa zákona č. 119/1990 Zb. sú osobami oprávnenými žiadať odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov vo vzťahu medzi nimi a štátom zvláštna právna úprava, bez ohľadu nato, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré sa zákon č. 119/1990 Zb. vzťahuje, sa teda nemožno proti štátu domáhať iných či ďalších nárokov, ako tých, ktoré tento zákon upravuje. Napriek tomu, že ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice deľby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR. Keďže v danom prípade sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú, podľa všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a špeciálnom (lex specialis derogat generali).

Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká len za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre SR (záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. V prípade žalobcu k zásahu do osobnej slobody došlo dňom 22.01.1976 a tento zásah bol ukončený dňa 22.07.1978, t.z. na žalobcu nemožno aplikovať ust. Dohovoru.

Vzhľadom k uvedenému súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

9. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § § 255 ods. 1 CSP, Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, a keďže v konaní úspešnému žalovanému trov konania nevznikli, súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Bratislava I, písomne v troch vyhotoveniach. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

V prípade, že povinný svoju povinnosť uloženú týmto rozsudkom nesplní, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.